

Vispārējā tiesa atceļ lēmumus, ar ko Komisija ir konstatējusi, ka šķīrējtiesas nolēmums, ar kuru ir noteikts, iespējams, preferenciāls elektroenerģijas tarifs, neietver priekšrocību alumīnija ražotājam *Mytilinaios*

Komisijai bija rūpīgi, pietiekami un pilnīgi jāpārbauda iespējamā valsts atbalsta esamība, veicot sarežģītus ekonomiskus un tehniskus vērtējumus

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (turpmāk tekstā – “*DEI*”), elektroenerģijas ražotāja un piegādātāja, Atēnas (Grieķija), ko kontrolē Grieķijas valsts, un tās lielākais klients *Mytilinaios AE – Omilos Epicheiriseon*, iepriekš – *Alouminion tis Ellados VEAΕ*, Marūze [*Marousi*] (Grieķija) (turpmāk tekstā – “*Mytilinaios*”), ir iesaistīti ilgstošā strīdā par elektroenerģijas piegādes tarifu, kas paredzēts, lai aizstātu *Mytilinaios* piešķirto preferenciālo tarifu, kurš izrietēja no 1960. gadā parakstītā nolīguma, kas beidzās 2006. gadā.

2011. gada 16. novembrī parakstītajā šķīrējtiesas kompromisā abas puses vienojās savas domstarpības uzticēt *Rythmistiki Archi Energeias* (Grieķijas Enerģētikas regulators, Grieķija, turpmāk tekstā – “*RAE*”), kurā saskaņā ar Grieķijas likumu tika izveidota pastāvīga šķīrējtiesa (turpmāk tekstā – “šķīrējtiesa”).

Ar 2013. gada 31. oktobra lēmumu (turpmāk tekstā – “šķīrējtiesas nolēmums”) šķīrējtiesa noteica *Mytilinaios* piemērojamo enerģijas tarifu (turpmāk tekstā – “attiecīgais tarifs”). Prasību, ko *DEI* cēla par šo šķīrējtiesas nolēmumu, *Efeteio Athinon* (Atēnu apelācijas tiesa, Grieķija) noraidīja.

Šajā kontekstā *DEI* iesniedza divas sūdzības Komisijā, apgalvojot, vispirms, ka *RAE* un pēc tam šķīrējtiesa ir piešķirušas *Mytilinaios* nelikumīgu valsts atbalstu, jo attiecīgais tarifs uzliekot tai pienākumu sniegt pēdējai minētajai elektroenerģiju par cenu, kas ir zemāka par tās izmaksām un tāpat par tirgus cenu. Ar 2014. gada 12. jūnija vēstuli, ko parakstījis Konkurences ģenerāldirektorāta (ĢD) nodaļas vadītājs (turpmāk tekstā – “strīdīgā vēstule”), Komisija informēja *DEI* par tās sūdzību izbeigšanu. Komisija uzskata, ka attiecīgais tarifs nav valsts atbalsts, jo nav izpildīti attiecināmības un priekšrocības kritēriji, līdz ar to nebija jāšak LESD 108. panta 2. punktā paredzētā formālā izmeklēšanas procedūra.

Pēc šīs vēstules *DEI* vērsās Vispārējā tiesā ar prasību, kas reģistrēta ar numuru T-639/14, lūdzot atcelt vēstulē ietverto izbeigšanas lēmumu.

Šīs tiesvedības laikā Komisija ar 2015. gada 25. marta lēmumu ¹ (turpmāk tekstā – “pirmais apstrīdētais lēmums”) atsauca un aizstāja strīdīgo vēstuli. Šajā lēmumā tā uzskatīja, ka šķīrējtiesas nolēmums nenozīmē valsts atbalsta piešķiršanu *Mytilinaios*, galvenokārt tādēļ, ka tas, ka *DEI* brīvprātīgi iesniedza savu strīdu šķīrējtiesā, atbilda tirgus ekonomikā informēta ieguldītāja rīcībai un līdz ar to neradīja priekšrocību.

DEI vēlāk vērsās Vispārējā tiesā ar prasību, kas reģistrēta ar numuru T-352/15 un ar ko tiek lūgts atcelt pirmo apstrīdēto lēmumu.

¹ 2015. gada 25. marta Lēmums C(2015) 1942 *final* (lieta SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP) – Grieķija – Iespējams valsts atbalsts, kas pēc šķīrējtiesas nolēmuma piešķirts *Alouminion SA* elektroenerģijas tarifu, kuri ir zemāki par izmaksām, formā).

2016. gada 9. februārī Vispārējā tiesa ar rīkojumu konstatēja, ka vairs nav jālemj par prasību, kas celta lietā T-639/14. Tomēr Tiesa ², izskatot apelācijas sūdzību, atcēla šo rīkojumu un nodeva lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, kurā tā tika reģistrēta ar numuru T-639/14 RENV.

2017. gada 14. augustā Komisija pieņēma otro lēmumu (turpmāk tekstā – “otrais apstrīdētais lēmums”) ³, ar kuru tika atcelta un aizstāta gan strīdīgā vēstule, gan pirmais apstrīdētais lēmums. Pamatojoties uz iemesliem, kas ir identiski pirmajā apstrīdētajā lēmumā izklāstītajiem, šis otrais lēmums apstiprina, ka šķīrējtiesas nolēmums neietver valsts atbalsta piešķiršanu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

DEI no jauna vērsās Vispārējā tiesā ar prasību, kas reģistrēta ar numuru T-740/17, atcēl šo otro lēmumu.

Pēc tam, kad Vispārējās tiesas trešā palāta paplašinātā sastāvā bija apvienojusi trīs izskatāmās lietas, tā apmierināja trīs *DEI* celtās prasības un atcēla gan strīdīgo vēstuli, gan pirmo un otro apstrīdēto lēmumu (turpmāk tekstā kopā – “apstrīdētie tiesību akti”). Savā spriedumā Vispārējā tiesa sniedz skaidrojumus par sūdzības iesniedzējas kvalificēšanu par “ieinteresēto personu”, kam ir tiesības celt prasību par Komisijas lēmumu necelt iebildumus saskaņā ar valsts atbalsta tiesībām pret valsts pasākumu. Pēc būtības spriedumā turklāt ir precizēts Komisijas pienākuma apjoms attiecībā uz pārbaudi par to, vai šķīrējtiesa, kurai prerogatīvas ir salīdzināmas ar parastas valsts tiesas prerogatīvām, ir piešķirusi priekšrocību valsts atbalsta tiesību izpratnē, nosakot elektroenerģijas piegādes tarifu, kas attiecīgā gadījumā neatbilst tirgus cenai.

Vispārējās tiesas vērtējums

Runājot par prasības lietā T-740/17 pieņemamību, kas tika izskatīta vispirms, Vispārējā tiesa norāda, ka otrais apstrīdētais lēmums rada juridiski saistošas sekas *DEI*. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru lēmums, ar ko tiek konstatēts, ka nepastāv atbalsts, ar kuru Komisija noslēdz iepriekšējās izskatīšanas stadiju, rada saistošas tiesiskās sekas arī ieinteresētajai pusei. Šajā ziņā Vispārējā tiesa piebilst, ka *DEI*, ciktāl tā ir apgalvojusi, ka attiecīgais tarifs ir ar LESD 107. panta 1. punktu aizliegts atbalsts, kas ietekmē tās ekonomiskās intereses, ir “ieinteresētās personas” statuss LESD 108. panta 2. punkta un Regulas, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus LESD 108. panta piemērošanai ⁴, 1. panta h) punkta izpratnē, kurai apstrīdētajos tiesību aktos, ar ko ir izbeigta tās sūdzību izskatīšana, ir liegts iesniegt savus apsvērumus formālās izmeklēšanas procedūras laikā.

Tādējādi, ciktāl *DEI* prasības mērķis ir nodrošināt procesuālās garantijas, kādas tai būtu kā ieinteresētajai personai gadījumā, ja tiktu sākta formāla izmeklēšanas procedūra saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu, tā ir pieņemama. Šajā ziņā Vispārējā tiesa precizē, ka *DEI* izvirzītie atcelšanas pamati ir vērsti uz to, lai apgalvotu, ka pastāv šaubas ⁵ vai nopietnas grūtības, kuru dēļ Komisijai būtu bijis jāsaik oficiālā izmeklēšanas procedūra.

Attiecībā uz jautājumu pēc būtības par to, vai Komisijai, izvērtējot *DEI* iesniegtās sūdzības, bija jāsaik ar nopietnām šaubām vai grūtībām, Vispārējā tiesa noraida Komisijas argumentu, ka informēts privātais ieguldītājs, atrodoties *DEI* situācijā, būtu izvēlēties šķīrējtiesu un būtu piekritis, ka piemērojamo tarifu nosaka šķīrējtiesa, kuru veido eksperti un kuras rīcības brīvību ierobežo tādi parametri, kas ir līdzīgi tiem, kuri ietverti šķīrējtiesas kompromisā, kā rezultātā ar šķīrējtiesas piešķirto attiecīgo tarifu *Mytilinaios* nevarēja tikt piešķirta priekšrocība.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa apstiprina, ka šķīrējtiesa, kas lemj saskaņā ar likumā paredzētu šķīrējtiesas procedūru un ar juridiski saistošu lēmumu nosaka elektroenerģijas tarifu, ir jākvalificē

² Spriedums, 2017. gada 31. maijs, *DEI/Komisija* (C-228/16 P).

³ 2017. gada 14. augusta Lēmums C(2015) 5622 *final* (lieta SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP) – Grieķija – Iespējams valsts atbalsts, kas pēc šķīrējtiesas nolēmuma piešķirts *Alouminion SA* elektroenerģijas tarifu, kuri ir zemāki par izmaksām, formā).

⁴ Padomes Regula (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.).

⁵ Regulas, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus LESD 108. panta piemērošanai, 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē.

kā iestāde, kura īsteno pilnvaras, kas izriet no publiskās varas prerogatīvām, ņemot vērā tās raksturu, darbības kontekstu, mērķi, kā arī noteikumus, kuri tai ir saistoši un saskaņā ar kuriem tās lēmumi var tikt pārsūdzēti valsts tiesās, tiem ir *res judicata* spēks un tie ir izpildāmi. Līdz ar to šķīrējtiesa var tikt pielīdzināta parastai valsts tiesai.

Tomēr, ņemot vērā kompetenču sadalījumu starp valsts tiesām un Komisiju valsts atbalsta pārbaudes jomā, var gadīties, ka valsts tiesas pašas neievēro pienākumus, kas tām uzlikti saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu un 108. panta 3. punktu, un tādējādi padara iespējamu vai turpina piešķirt nelikumīgu atbalstu vai pat kļūst par instrumentu šajā ziņā – tas ir Komisijas pārbaudes kompetencē.

Tādējādi, lai varētu kļiedēt jebkādas šaubas vai nopietnas grūtības attiecībā uz jautājumu, vai attiecīgais šķīrējtiesas nolēmumā noteiktais tarifs rada priekšrocību LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, Komisijai bija pienākums pārbaudīt, vai tāds nepaziņots valsts pasākums kā šis tarifs, kuru apstrīd sūdzības iesniedzēja, atbilst valsts atbalsta jēdzienam LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, tostarp priekšrocības kritērijam. Šajā pārbaudē ir jāveic sarežģīti ekonomiski vērtējumi, it īpaši attiecībā uz minētā tarifa atbilstību parastiem tirgus apstākļiem.

Komisija, savā analizē aprobežodamās tikai ar to, vai privāts uzņēmums būtu cēlis prasību šķīrējtiesā, kuru ir akceptējusi *DEI*, šos sarežģītos vērtējumus ir deleģējusi Grieķijas iestādēm, vienlaikus neievērojot savu pārbaudes pienākumu. Turklāt, ņemot vērā informāciju, ko *DEI* iesniedza administratīvā procesa laikā, Komisijai būtu bijis jāveic pašai sava analīze par to, vai *DEI* izmaksu noteikšanas metode, kādu piemēroja šķīrējtiesa, bija gan piemērota, gan pietiekami ticama, lai pierādītu, ka attiecīgais tarifs atbilst parastiem tirgus apstākļiem.

Tā kā Komisija otrajā apstrīdētajā lēmumā nav izpildījusi tai noteiktās pārbaudes prasības, Vispārējā tiesa konstatē, ka tai bija jābūt nopietnām grūtībām vai šaubām par formālās izmeklēšanas procedūras sākšanu. Tādējādi Vispārējā tiesa apmierina prasību lietā T-740/17 un atceļ otro apstrīdēto lēmumu.

Tā kā otrais apstrīdētais lēmums tādējādi ir atzīts par spēkā neesošu, tas nevar atcelt un aizstāt ne pirmo apstrīdēto lēmumu, ne strīdīgo vēstuli. Tādējādi prasībai atcelt pirmo apstrīdēto lēmumu saglabājas priekšmets.

Ņemot vērā gandrīz identisku pirmā un otrā apstrīdētā lēmuma saturu, Vispārējā tiesa to pašu iemeslu dēļ apmierina prasību lietā T-352/15 un atceļ pirmo apstrīdēto lēmumu. Tā kā ar to vairs nevar atcelt un aizstāt strīdīgo vēstuli, lieta T-639/14 RENV arī saglabā savu priekšmetu.

Pēc tam, kad Vispārējā tiesa atzina prasību šajā pēdējā lietā par pieņemamu, tā konstatē, ka strīdīgajā vēstulē, kurā Komisijas dienesti ir pauduši savu galīgo nostāju par *DEI* sūdzībām, izbeidzot to izskatīšanu, ir pieļauta formāla kļūda, jo tā būtu bijusi jāpieņem Komisijai kā koleģiālai struktūrvienībai, nevis Konkurences ĢD nodaļas vadītājam, un šī iemesla dēļ Komisija pati ir atcēlusi un aizstājusi šo vēstuli. Turklāt Vispārējā tiesa apstiprina, ka Komisijai bija jābūt nopietnām grūtībām vai šaubām par valsts atbalsta esamību vai vismaz tai nebija tiesību kļiedēt šādas šaubas, pamatojoties uz to, ka šķīrējtiesas nolēmums nebija attiecināms uz Grieķijas valsti. Proti, atgādinādama, ka šķīrējtiesas nolēmums pēc sava rakstura un tiesisko seku dēļ ir salīdzināms ar parastās Grieķijas tiesas spriedumiem un tādējādi tas ir jākvalificē kā publiskās varas akts, Vispārējā tiesa uzsver, ka *DEI* juridiski pietiekami ir pierādījusi šo attiecināmību.

Tā kā Vispārējā tiesa ir apmierinājusi trešo prasību, tā līdz ar to atceļ arī apstrīdēto vēstuli.

ATGĀDINĀJUMS. Apelācijas sūdzību, kas attiecas tikai uz tiesību jautājumiem, par Vispārējās tiesas nolēmumu var iesniegt Tiesā divu mēnešu un desmit dienu laikā no nolēmuma paziņošanas brīža.

ATGĀDINĀJUMS. Prasības atcelt tiesību aktus ir vērstas uz to, lai atceltu Savienības iestāžu tiesību aktus, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Noteiktos apstākļos dalībvalstis, Eiropas iestādes un privātpersonas var celt prasību atcelt tiesību aktu Tiesā vai Vispārējā tiesā. Ja prasība ir pamatota, tiesību akts tiek atcelts.

Attiecīgajai iestādei ir jānovērš iespējamās nepilnības tiesiskajā regulējumā, kas radušās sakarā ar tiesību akta atcelšanu.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Vispārējai tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127